

Barnevernforum for Midt-Troms
v/ Astafjord barneverntjeneste
Gunnhild Masterbakk
Boks 77
9350 SJØVEGAN

07.11.12

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG OM ENDRINGER I LOV AV 17. JULI 1992 NR 100 OM BARNEVERNTJENESTER

- høringsfrist: 121112

Barnevernforum for Midt-Troms består av kommunene Berg, Tranøy, Torsken, Lenvik, Dyrøy, Sørreisa, Målselv, Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen. Det er tre interkommunale tjenester i samarbeidet.

Barnevernforum for Midt-Troms har vurdert forslagene om endringer i høringsnotatet. Vi begrenser vårt svar ved å gi tilslutning til deler av allerede innlevert hørings svar fra NOBO – norsk barnevernlederorganisasjons høringsuttalelse jfr. beskrevne punkt-deler og velger ellers å kommentere der vi har momenter, ikke tilslutning eller endringsforslag til høringen.

DEL 1 INNLEDNING

- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms stiller seg bak NOBO DEL 1

Tilleggs kommentarer del 1

- Det registreres at det i stor grad vises til at man forholder seg til utgiftsveksten i barnevernet og i mindre grad i forhold til årsakssammenhengene til veksten. Dette kan føre til at fokus ligger på økonomi og struktur (Bufetat), heller enn forebygging blant barn og unge i kommunene. Det er behov, særlig i distrikts-Norge, for å styrke kompetansen og styrke det tverrfaglige samarbeidet i kommunene. Det vises i liten grad i høringsnotatet til dette som fokusområde. Barnevernforum for Midt-Troms tror på et bedre styrket kommunalt barnevern hvor vi ikke skal jobbe med byråkrati og omfattende refusjonsordninger, men bruke tid og ressurser der barnet er.
- Barnevernforum for Midt-Troms registrerer at fylkesmannen som vår etterhvert utvidede samarbeidspartner, veileder, tilsynsmyndighet m.m. er nevnt i liten grad, og vi etterlyser drøfting om styrking av fylkesmannens rolle som samarbeidspartner.

DEL 2 OPPGAVE OG FINANSIERINGSANSVARET

- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms støtter NOBO's punkt 1, 3, 4, 5 og 6 viktigste innspill til del 2
- 1.Fagteamene legges ned i nåværende form og kommunene får en mer sentral rolle
- 3.Det foretas en drøfting i forhold til minste forsvarlige bemanning
- 4.Bufetats bistandsplikt må tydeliggjøres
- 5.Det er vanskelig å se dekning for høringsnotatets beskrivelse av Bufetats rolle som veileder og pådriver for kompetanseoppbygging i kommunene
- 6.Det bør tenkes en felles forankring av faglig utvikling og kompetansebygging for hele barnevernet

Tilleggskommentarer del 2

- Vi støtter at fagteam nedlegges, men ber om at det ses på løsninger for hvordan disse midler skal kunne nyttes. Det har vist seg over tid et behov for et nasjonalt kompetansesenter som med fordel kan ta utgangspunkt i det kunnskapsgrunnlaget som allerede finnes i RKBU. Det bør utredes ytterligere hva kunnskapsbehovet egentlig er for regionalt og statlig nivå i barnevernet.
- Med hensyn til høringsnotatets pkt 9.4.1 og 9.4.4 om forslag til en forskrifthjemmel som staten skal få er vi sterkt uenig. Dette vil være et ledd i feil retning i forhold til å styrke dialog og samarbeid. Kommunen ser og erfarer et tilstrekkelig kontrollsystem med at fylkesmannens allerede innehar lovfunksjon som tilsynsmyndighet for kommunene, samt kvartalsvise rapporteringer. Det vil da ses på som unødvendig og maktsøkende fra staten om også de skulle ha tilsvarende hjemmel gjennom etat. Vi erfarer og ser at kommunene, både store og små, gjennom de senere års kompetanseheving, tilskudd til stillinger og implementerte kartleggings- og utredningsverktøy i dag står faglig sterkere enn noen år tilbake.
- Vi støtter drøfting i pkt 8.3 i forhold til at størrelse på medfinansiering ses på i sammenheng med omstillingskostnader. Videre i punkt 8 tenkes det at økt pris også medfører økt forventning i kommunene om en økt kvalitet i dagens institusjonstilbud. Uten at kvaliteten økes vil det fremstå som kommunen betaler en høyere pris for det samme "gamle" tilbudet som vi i dag får.
- Foreslåtte økning i kommunal egenandel ved institusjonsplassering 30-45% stiller vi oss undrende til. Det oppleves som ikke rettferdig fordeling der vi i dag ser at enkelte små kommuner har mange barn plassert i institusjoner, mens store kommuner kan ha få barn i institusjoner. I distriktet har det vist seg over tid at det er mindre tilgang på et differensiert tiltakstilbud, noe som igjen fører til plasseringer. Dette oppleves ikke som et likeverdig tilbud og en rettferdig fordeling.
- Det etterlyses mer fokus på utfordringer i forhold til tidlig intervensjon. Senere barneverntjenesten kommer inn i familien med hjelp, jo større er sjansen for plassering i institusjon. De fleste institusjonsplasseringer skjer i ungdomså. Vi stiller oss også støttende til uttalelser vedr. saker der kommunen ikke får tilbud om fosterhjem, hvor

risiko for at institusjonsplass opprettholdes lengre enn nødvendig. I forhold til dette ser vi på det som særdeles viktig å avklare ansvarsforhold. Det fremstår for kommunene slik at vi da kommer til å betale dobbel pris pga. Bufetats manglende tilbud.

- At egenbetaling bør gjenspeile tiltakets kostnad vil gjøre at småkommuner kommer dårligst ut i forhold til kostnadene. Det vil være mulig å inngå interkommunale samarbeid i forhold til saksbehandling barneverntjenesten. Den ulike tiltakskostnad tilkommer likevel den enkelte kommune. De små kommuner som ikke har tilstrekkelig differensiert tiltak vil komme dårligere ut da behov for kjøp av plasser vil stige. Barnevernforum for Midt-Troms stiller seg undrende til om det er reelt å tenke at små distriktskommuner vil kunne opparbeide tiltak som vil føre til likeverdighet for hele landet. Som eksempel her vises det til at det i Nord-Norge finnes per i dag 3 MST team (evidensbasert tiltak). Nedslagfeltet og kriteriene for å kunne få dette tilbudet er så snevert at det er regnet ut at kun 3 av 89 kommuner i Nord-Norge har et faktisk tilbud om dette evidensbaserte tilbudet. Vi ser at det vil være særdeles viktig å styrke kommunene, gjerne gjennom interkommunale løsninger, for å kunne opparbeide evidensbaserte programmer også i de små kommunene og rettet mot de minste barna.
- Tidspunkt for endring – institusjonsplasser er nedtrappet siden 2007. Behovet for fosterhjem har økt i de siste år, også med bakgrunn i nedtrapping av institusjonsplasser. Når vi da ikke har mulighet for å få tilbud om fosterhjem vil det ikke være samsvar mellom tidspunkt for lovendring og foreslåtte tilgang på tjenester fra staten (les: fosterhjem). Presset på behov for fosterhjem har økt. Det er initiert en dreining av behov for institusjonsplasser til fosterhjem. Dette skjer samtidig som det er en enorm mangel på fosterhjem i Norge i dag . Denne utfordringen er det ingen per i dag som vet hvordan vi skal løse. Det oppleves for kommunene som uetisk å iverksette tiltak som medfører sak i fylkesnemnda med resultat om plassering i fosterhjem, uten at vi har plasseringssted tilgjengelig. En slik sak er en stor belastning for kommunen, fylkesnemnda, familien og ikke minst barnet. Et resultat av dette er at barnevernet oppleves som lite tillitsvekkende. I verste fall vil disse barna være nødt til fortsatt å leve i en ikke tilstrekkelig omsorgssituasjon.
- Kompetanse innenfor arbeidet med hjemmebaserte endringstiltak ønskes i vår region. I denne sammenheng har allerede Barnevernforum for Midt-Troms søkt midler for kompetanseheving. Om kommunene skal ha en reel mulighet for å få nødvendig kompetanseheving må det tilføres ressurser til kommunene.
  - ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ser faren for at små kommuner taper på å gå mot en økt finansiering. Det er uklart hvordan en slik fordeling skal skje og vi er med bakgrunn i dette uenig i forslag om å øke de kommunale egenandelene.
  - ◆ Barnevernforum for Midt-Troms mener at hvis løsningen med økte egenandeler velges stilles det krav til at kommunene sikres full økonomisk dekning av dette.
  - ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ber om at ordningen med statlige hjelpetiltak avvikles og pengene overføres i sin helhet til kommunene.

DEL 3 STYRKET RETTSSIKKERHET FOR BARNA I BARNEVERNET

- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms støtter NOBO's høringsuttalelse i del 3

Tilleggs kommentar del 3

- Behandlingshjem – punktet finner vi noe uklart og det vil da være vanskelig å kommentere dette. Det er utydelig hvordan fremtidige institusjoner skal organiseres, hvordan de drives og hvem institusjonene er målrettet for. Det vil være et behov for definering av institusjonene tydeligere slik at ansvarsforholdet mellom lov om barneverntjenester og annet lovverk klargjøres og hvor det er en minimal risiko for behov for tvisteløsningsaker. Tiltaket oppfattes dog til å kunne dekke et behov som i dag mangler.
- Når det gjelder høringsnotatets pkt 13 om tillitsperson og pkt 20 om tilsyn og kontroll i fosterhjem finner vi det noe uklart hva som egentlig menes. Ei heller klarer vi å se den store forskjellen fra gjeldende lovverk til foreslåtte tiltak. Vi ser at det med fordel kan settes større fokus på eksisterende tilsynsførerrolle og se på forskriftene og evt. lovtekst. Det er for kommunene lite forståelig at det viser seg en svært ulik praksis når det gjelder tilsynsordning for institusjons- og fosterhjemsbarna. Slik vi forstår det vil en innføring med tillitsperson kunne være enda en voksen som barnet skal forholde seg til. I tilfeller der barnet har lite nettverk vil det også være utfordrende å finne disse personer. Det vil da oppleves at det egentlig er et likt system som dagens tilsynsfører. Tilsynsfører kan med fordel gis en adgang til meldeplikt til for eksempel fylkesmannen om det avdekkes avvik som ikke lukkes av kommunen eller som ikke er til barnets beste på annen måte.
- Endringer i tekst for § 4-4 – vi ser at det er listet opp eksempler på strukturendrende tiltak som for eksempel De utrolige årene, Marte Meo, Parent Management Training-Oregon modellen (PMTO) og familieråd. Barnevernforum for Midt-Troms opplever at disse tiltak ikke er tilgjengelig for oss i distriktet uansett, - og har ikke vært det over tid. For at disse anbefalte tiltakene skal kunne bli tilgjengelige for distriktene må det også medføre en ressursøkning i forhold til kompetanseheving.
- Samvær med søsken etter omsorgsovertakelse – Barnevernforum for Midt-Troms ser at de økonomiske konsekvensene er underbudsjettet i høringsnotatet i forhold til kostnader ved gjennomføring av dette forslaget. Kommunene erfarer at plasseringer i institusjoner og fosterhjem er spredt over hele Norge og dette vil medføre betydelige kostnader for både reise og administrasjon. Dette gir seg igjen negative utslag for små kommuner i distriktet.
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ønsker å påpeke at et evt. lovforslag i forhold til samvær med søsken må ses ut fra barnets beste og i forhold til barnets totale belastninger, herunder også reiseavstand.

Avslutning:

Barnevernforum for Midt-Troms stiller seg undrende til om foreslåtte tiltak med mål om likebehandling er reelt for kommunene i Nord-Norge å oppnå. Det undres over om det vil kunne tas hensyn til særlige forhold i Nord-Norge (som er ca halve Norge i utstrekning), forhold til kommune plassering og forholdet distrikt/by. Derigjennom også tilbudet som gis og kostnadene som vil komme ekstra med tanke på nettopp plassering av tiltak. Dette gjelder

både avstander til institusjonsplasser, fosterhjem og hjelpetiltak. Selv om utstrakt bruk av interkommunale løsninger finnes, så vil likevel ressurser i form av koordinering, reisetid og kostnader løpe høyere enn lenger sør i landet. Det oppleves av kommunene at mer og mer sentraliseres. Ved en differensiering i tilbudet vil det nødvendigvis bety lenger reisevei for kommunen og familien for øvrig. Dette medfører betydelige kostnader for kommunene. Det vises lite til tallfesting av disse kostnader i høringsnotatet.

Vi registrerer at det i liten grad er tatt med drøfting om fosterhjemmene og ser med glede frem til at dette settes på dagsorden.

Konklusjon/sammendrag:

- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms stiller seg bak NOBO DEL 1
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms støtter NOBO's punkt 1, 3, 4, 5 og 6 viktigste innspill til del 2
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ser faren for at små kommuner taper på å gå mot en økt finansiering. Det er uklart hvordan en slik fordeling skal skje og vi er med bakgrunn i dette uenig i forslag om å øke de kommunale egenandelene.
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms mener at hvis løsningen med økte egenandeler velges stilles det krav til at kommunene sikres full økonomisk dekning av dette.
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ber om at ordningen med statlige hjelpetiltak avvikles og pengene overføres i sin helhet til kommunene.
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms støtter NOBO's høringsuttalelse i del 3
- ◆ Barnevernforum for Midt-Troms ønsker å påpeke at et evt. lovforslag i forhold til samvær med søsken må ses ut fra barnets beste og i forhold til barnets totale belastninger, herunder også reiseavstand.

For andre deler av høringsnotatet utover vår tilslutning til NOBO og det vi her har kommentert, så er vi i hovedsak enig med departementets forslag.

Med vennlig hilsen

Barnevernforum for Midt-Troms
bestående av kommunene;

Tranøy	Lenvik	Målselv	Lavangen
Berg	Dyrøy	Bardu	Salangen
Torsken	Sørreisa	Gratangen	

Gunnhild Masterbakk
Barnevernleder

Astafjord barneverntjeneste
bestående av Gratangen, Lavangen og Salangen kommuner

Vedlegg: NOBO's høringsuttalelse ved endringer i lov om barneverntjenester